

PANDEMİ SÜRECİNDE KIRSALDA GÖREV YAPAN 1.SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARMA
(HİBRİT) EĞİTİM MODELİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

THE OPINIONS OF THE 1st GRADE TEACHERS WORKING IN RURAL DURING THE PANDEMIC
PROCESS ON THE MIXED (HYBRID) EDUCATION MODEL

Fethiye Şener¹

Makalenin Alanı: Eğitim Araştırmaları

Makale Bilgileri

Geliş Tarihi

15.09.2022

Kabul Tarihi

22.12.2022

Anahtar Kelimeler

Kırsal
1.sınıf
Sınıf öğretmenleri
Karma (Hibrit)
eğitim
Pandemi süreci

Özet

Millî Eğitim Bakanlığının aldığı kararla 2020-2021 eğitim-öğretim yılının karma(hibrit) eğitim modeliyle tamamlanması uygun görülmüştür. Bu bağlamda kırsaldaki 1.sınıflar Eylül ayında iki gün yüz yüze diğer üç gün ise uzaktan eğitime devam etmiştir. Çalışmanın amacı kırsalda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanan karma eğitim modeli sürecinde yaşadıkları zorlukları belirlemek ve bu zorluklara karşı olası çözüm önerileri ortaya koyabilmektir. Bu araştırma nitel bir araştırma olup özel durum yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma grubunu Türkiye'nin farklı illerinde 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kırsalda görev yapan 10 birinci sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma verileri yapı-yapılandırılmış görüşme ile toplanmıştır. Görüşme verileri betimsel analiz kullanılarak incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda sınıf öğretmenlerinin karma eğitim modelinin öğrenci ve öğretmenler için verimsiz olduğuna vurgu yaptıkları görülmüştür. Kırsalda yaşayan öğrencilerin büyük kısmının uzaktan eğitime erişmede sıkıntı yaşadığı, ebeveynlerin gerekli desteği sağlayamadığı, öğretmenlerin 1.sınıf öğrencilerini takip etmede çok zorlandıkları tespit edilmiştir.

Article Info

Received

15.09.2022

Accepted

22.12.2022

Keywords

1st Class
Classroom
teachers
Blended (Hybrid)
education
Pandemic process

Abstract

With the decision taken by the Ministry of National Education, it was deemed appropriate to complete the 2020-2021 academic year with a mixed (hybrid) education model. In this context, first graders in rural areas continued face-to-face education for two days and distance education for the other three days in September. The aim of the study is to determine the difficulties experienced by first grade teachers working in rural areas in the process of the co-education model applied in the 2020-2021 academic year and to suggest possible solutions to these difficulties. This research is a qualitative research and was carried out with the special case method. The research group was determined by using the maximum diversity technique, one of the purposive sampling methods. The study group consisted of 10 first grade teachers working in rural areas in different provinces of Turkey in the 2020-2021 academic year. Research data were collected by structure-structured interview. Interview data were analyzed using descriptive analysis. As a result of the analysis, it was seen that the classroom teachers emphasized that the mixed education model was inefficient for students and teachers. It has been determined that most of the students living in rural areas have difficulties in accessing distance education, parents cannot provide the necessary support, and teachers have a very difficult time following their 1st grade students..

¹ Gerişburnu Ömer Aygün İlkokulu, Muğla, e-posta: fethiye-88@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4704-7618 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

1. GİRİŞ

2019 yılında Covid-19 salgını bütün dünyayı etkilemeye başlamıştır. Salgınla birlikte, sağlıktan, ekonomiye, eğitimden sosyal yaşama tüm alanlarda etkilenmeler olmuştur. Bu etkilerin en çok hissedildiği sektörlerin başında eğitim vardır (Can, 2020). Dünya genelinde ilkokuldan üniversiteye kadar tüm seviyelerde, okullar kapanmıştır. İlk vakanın görülmesiyle ülkemizde de sosyal mesafeyi korumak ve bulaşma riskini en aza indirmek amacıyla uzaktan eğitime geçilmiştir (MEB, 2020a). 2020 Eylül ayında Bakanlığın açıklamasıyla beraber sadece köy okulları bünyesindeki okul öncesi ve 1.sınıfların 2 gün süreyle yüz yüze eğitimle diğer 3 gün ise uzaktan eğitimle devam edecekleri kararı alınmıştır (Meb,2020b). 2020-2021 eğitim öğretim yılı vakaların ve bakanlığın kararına göre karma sistemle tamamlanmıştır.

Pandemi sürecinden en çok etkilenen ve zorlanan gruplardan biri küçük yaş grupları diğeri dezavantajlı bölgelerdeki çocuklar olmuştur. Özellikle okulla ve öğretmenleriyle ilk defa tanışma aşamasında olan çocuklar uzaktan eğitimle karşılaşmışlardır. Birinci sınıf okuma yazma öğretimi, temel matematik becerileri ve günlük yaşam becerileri için kritik bir dönemdir. Bu sürecin hem bilişsel hem duyuşsal açıdan gelişmesi için derslerin olabildiğince yüz yüze işlenmesi, görsel materyallerle desteklenmesi gerekir. Fakat pandeminin olumsuz etkilerinden ve salgından korunmak için uzaktan eğitim kaçınılmaz olmuştur (Yılmaz,2021). Okuma ve yazma becerilerinin kazandırılmasında ilkokul 1.sınıfın önemi yadsınamaz. Bu kritik süreçte kazanılan beceriler ileriki yılların temelini oluşturmaktadır (Babayiğit ve Erkuş, 2017). Temelleri sağlam atılmış okuma yazma becerisi ve temel matematik becerileri öğrencilerin yararına olacaktır. Eksik öğrenilen ve başarılamayan beceriler öğrencileri yıllar boyunca tam öğrenmeden eksik bırakacaktır. Alandaki çalışmalar incelendiğinde birinci sınıf kademesinde kırsalda yaşanan zorlukların doğrudan ele alınmadığı dikkat çekmiştir. Oysaki kırsal kesimin yetersizlikleriyle karşılaşan ve birinci sınıf olan çocukların çoğu eğitim ve öğretimden nasıl etkilendiğinin ortaya konması, devamındaki öğretim sürecinin daha etkili planlanması açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın çıkış noktası kırsalda çalışan ve birinci sınıf okutan öğretmenlerin daha önce çok aşına olmadıkları karma eğitim modelinde yaşadıkları olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin eğitim kademesinin temelinde görev yaptığı düşünüldüğünde onların karma(hibrit) eğitim sürecindeki görüş ve deneyimleri, karma eğitim modelinin eğitimin ilerleyen yıllarında bir ihtimal olarak devam etmesi durumunda öncelikli olarak alınacak tedbirlerin ortaya konması açısından alana katkı sağlayacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı; kırsalda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanan hibrit öğretim sürecinde yaşadıkları zorlukları ortaya koymak ve süreçle ilgili görüşlerini belirlemektir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Kırsalda çalışan 1.sınıf öğretmenlerin karma (hibrit) eğitimin verimliliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

2. Kırsalda çalışan 1.sınıf öğretmenleri, hangi konularda zorluk yaşamıştır?

3. Öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklara yönelik çözüm önerileri nelerdir?

2.YÖNTEM

Araştırma özel durum yöntemiyle yürütülmüştür. Durum çalışması, nitel araştırma desenlerinde kullanılan yöntemlerden biridir. Bir veya birden fazla durumun üzerine odaklanarak bütüncül bakış açısıyla durumun üzerine etkilerinin derinlemesine araştırılmasıdır (Yıldırım, 2018). Özel durum yönteminin en belirgin yanı, güncel bir olgu, olay, durum, birey ve gruplar üzerinde odaklanıp derinlemesine incelemeye çalışılmasıdır. Yani araştırmacının araştırılan konuya tarafsızca yaklaşarak, bütüncül bir bakış açısıyla konuyu etraflıca incelemeye çalışmasıdır (Ekiz,2009). Bu çalışma da kırsalda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanan karma (hibrit) model hakkındaki görüşleri ve yaşadıkları sorunlar tarafsızca ve derinlemesine incelenmek amaçlandığından özel durum çalışmasıdır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesinde amaç, küçük bir örneklem oluşturarak bu örneklemin problemi maksimum çeşitlilikle yansıtabilmesidir (Yıldırım, 2018). Bu çalışmanın örneklemini Türkiye'nin farklı illerinde kırsalda görev yapan 10 birinci sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmaya gönüllü olarak katılan öğretmenler ile görüşmeler yüz yüze, telefon ve çevrimiçi yollar ile sağlanmıştır. Aşağıdaki tabloda katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Kod İsim	Cinsiyet	Yaş	Hizmet Yılı	Medeni Hali	Mezun Olduğunuz Fakülte	Köylerde Kaç Yıl Görev Yaptığı	Sınıf Mevcudu
Ö1	Erkek	44	18	Evli	Dil Tarih Coğ.Fak.	12	11
Ö2	Kadın	44	22	Evli	Eğitim Fak.	9	10
Ö3	Kadın	33	9	Evli	Eğitim Fak.	9	11
Ö4	Kadın	30	8	Evli	Eğitim Fak.	5	13
Ö5	Kadın	26	3	Evli	Eğitim Fak.	2	17
Ö6	Erkek	43	20	Evli	Eğitim Fak.	16	12
Ö7	Erkek	41	19	Evli	Eğitim Fak.	5	18
Ö8	Kadın	44	9	Evli	Eğitim Fak.	9	14
Ö9	Kadın	37	16	Evli	Eğitim Fak.	10	14
Ö10	Kadın	39	17	Evli	Eğitim Fak.	17	16

Tablo 1’de çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenleri arasından kadınların çoğunlukta olduğu, 30-45 yaş aralığındaki öğretmenlerin daha çok katılım sağladığı, toplam çalışma süresi 10 yıl ve üstü olanlar çalışma grubunun yarısını oluşturduğu, sınıflardaki öğrenci sayılarının ortalama 13’e tekabül ettiği, bir öğretmen hariç diğerlerinin eğitim fakültesi mezunu olduğu görülmektedir. Araştırma verileri sunulurken katılımcı gizliliğini korumak amacıyla katılımcı öğretmenler, görüşmelerden elde edilen verilerin sırasına uygun olarak Ö1, Ö2, Ö3 ... Ö10 şeklinde kodlanmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Veriler yarı-yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Görüşme için 10 sorudan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Ardından, yarı-yapılandırılmış görüşme formundaki soruların geçerlik ve güvenilirliği belirlemek için, alanında uzman kişi ve öğretmen görüşlerine başvurulmuştur. Uzman ve öğretmenlerden gelen dönütler çerçevesinde formdaki sorularda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Öğretmenlere soruların hepsi sırayla sorulmuş, soruları istediği genişlikte cevaplayabilmesine fırsat tanınmıştır. Görüşmelerin dört tanesi yüz yüze, altısı ise Covid-19 salgın süreci devam etmesinden dolayı çevrim içi ortamda yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler yaklaşık 15-30 dakika sürmüştür. Görüşmelerden elde edilen verilerin başka hiçbir yerde kullanılmayacağı, sadece araştırma kapsamında kullanılacağı katılımcılara belirtilmiştir.

2.3.Verilerin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde betimsel analiz tercih edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2018)' e göre; betimsel analiz önceden belirlenmiş bir çerçeveye bağlı olarak nitel verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve tanımlanan bulguların yorumlanması adımlarını içeren analiz yaklaşımıdır. Bu araştırmada elde edilen bilgiler; karma modelin etkililiğini hakkında öğretmenlerin görüşleri, modelin etkililiği, öğretmenlerin modele hazırbulunuşlukları, öğretmenlerin yaşadıkları zorluklar, kırsal kesimin rolü, derslerdeki akademik durum, izlenen yol ve çalışmalar doğrultusunda bulgular düzenlenmiş ve tanımlanmıştır. Daha sonra bu betimlemelerden yola çıkılarak yorumlar yapılmıştır. Görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara da sık sık yer verilmiştir.

3.BULGULAR

Bu bölümde öğretmenlere yöneltilen sorulardan elde edilen bulgular sunulmuştur. Görüşmenin ilk sorusunda öğretmenlerden “Uzaktan eğitime hazır bulunuş düzeyleri hakkındaki görüşleri” istenmiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 2 ‘de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Hazır Bulunuş Düzeyleri Hakkındaki Görüşleri

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Öğretmenin Hazır Bulunuşluğunun Bulunduğu Durumlar	Teknoloji Kullanımı	Ö4, Ö10
	Hizmet İçi Eğitim	Ö5
Öğretmenin Hazır Bulunuşluğunun Bulunmadığı Durumlar	Materyal Temin Etme	Ö2
	Teknoloji Kullanımı	Ö1, Ö6
	Program Kullanımı	Ö3, Ö7, Ö8,Ö9

Öğretmenlerin programları deneme yanılma yoluyla öğrendikleri, deneyimli olanlardan yardım aldıkları, deneyim ve hizmet içi eğitimlerin bu süreçte öğretmenlere büyük destek olduğu, dersleri daha somutlaştırmak adına materyal bulmada sıkıntı yaşadıkları tespit edilen kodlar olmuştur. Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin ifadelerinden alıntılara yer verilmiştir.

Ö7 “İlk başladığımda hiçbir bilgim yoktu. Deneme yanılma yoluyla öğrendik. Hiç hazır değildim. Benim hazır olmadığım gibi öğrencilerim ve velilerim de hazır değildi.”

Ö4 “Teknoloji ve alt yapı konusunda, katıldığım projelerle de yeterliliğim vardı. Ama öğrencilere ulaşamadıktan sonra istediğimiz verimi alamadık.”

Ö5 “Hazır bulunuşum üst düzeyde olduğunu düşünüyorum. Eski okulumda uzaktan eğitimle ilgili çok detaylı ve güzel bir seminer aldık. “

Öğretmenlerin bu süreçte yaşadıkları sorunlar kategorilerine ayrılarak kodlar halinde Tablo 3’te toplu halde sunulmuştur.

Tablo 3. 1. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Sorunlar

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Öğrenciden Kaynaklı Sorunlar	Anasınıfı Eğitiminin Tamamlanmaması	Ö1, Ö4
	Derse Devamlılık Sağlanamaması	Ö2, Ö10, Ö8
	Ödev Yapma, Ders Çalışma	Ö5, Ö9, Ö10
	Uyumsuzluklar	Ö6, Ö7, Ö3
	Konuşma Ve Dil Problemi	Ö8
	Öğrencilerin Programlara Adapte Olamaması	Ö4
Veliden Kaynaklı Sorunlar	Veli Desteğinin Yetersiz Olması	Ö2, Ö5, Ö9, Ö10
	Velinin Sürece Uyum Sağlayamaması	Ö1, Ö3
	Velilerle İletişim Kurulamaması	Ö4, Ö8
Maddi Sorunlar	Derse Bağlanacak Araç-Gereç Sıkıntısı	Ö2, Ö3, Ö7, Ö8
	İnternet Olmaması	Ö1, Ö4, Ö6, Ö8, Ö10
	Kitap Eksiklikleri	Ö5
	Çalışma Ortamı Eksikliği	Ö7
Uzaktan Eğitim Kaynaklı Sorunlar	Okuma Çalışmalarının Takip Edilememesi	Ö2, Ö7, Ö9
	Harf Yazımına Müdahale Edilememesi	Ö1, Ö6, Ö9, Ö10
	İletişim Kurmadaki Sorunlar	Ö3, Ö7, Ö9, Ö10
	Uzaktan Eğitime Katılmama	Ö5
	Ders Sürelerinin Yetersiz Oluşu	Ö8

Öğretmenlerin verdikleri cevaplardan 2020/2021 eğitim öğretim yılında birçok sorunla karşılaştıkları görülmektedir. Yaşanılan sorunların içinde en yüksek frekansı, maddi ve uzaktan eğitim kaynaklı sorunlar oluşturmaktadır. Bu süreçte alt yapı yetersizliği kırsalda yaşayan birçok ailenin çözüm bulamadığı sorun olarak tespit edilmiştir. 1.sınıf öğrencilerinin okuma çalışmalarına öğretmenlerin takip edememesi, iletişimdeki kopukluklar, yazma çalışmalarına ve yanlışlarına müdahale edilememesi, veli desteğinin bu süreçte yetersiz kalışı başlıca sorunlardandır. Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin ifadelerinden alıntılara yer verilmiştir.

Ö5 “Hiç sınıfta uzaktan eğitim yapamadım. Alt yapı, internet, araç gereç imkânımız kesinlikle hiçbiri mevcut değildi.”

Ö2 “Çocukların evlerinde sadece bir kişinin bilgisayarı var.”

Ö10 “1.sınıf olmanın sıkıntısını çok yaşadık. Yazısını göremiyorsun, düzeltemiyorsun. Sadece ekranda rehberlik yapan konuşan kişiydik.” Şeklinde görüş bildirmiştir.

Öğretmenlerin “zorluk yaşanan derslerin neler olduğu” sorusuna verdiği cevaplar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. 1. Sınıfta Öğretmen ve Öğrenci Açısından Zorluk Yaşanılan Dersler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
İlk Okuma Yazma Dersi	Sesleri ve Heceleri Birleştirmek	Ö1, Ö5, Ö7, Ö9
	Dikte Çalışmalarında	Ö2
	Geriye Dönüt Alamama	Ö4, Ö7, Ö9
	Veli desteğinin Olmaması	Ö10
Matematik Dersi	Geriye Dönüt Alamama	Ö3, Ö7
	Konuların Soyut Kılması	Ö4, Ö8

Öğretmenlerin ve öğrencilerin en çok ilk okuma yazma derslerin zorlandıkları tespit edilmiştir. Dersler yüz yüze olmadığı için sesi doğru telaffuz etmede, kalemi doğru tutmada, harfleri birleştirmede zorluklar yaşandığı görülmüştür.

Ö1 bu konuda şunu ifade etmiştir:” Sınıfta ve yüz yüze olsaydık takviye edebilme, yanlışları düzeltebilme imkânımız vardı. Ama uzaktan olunca hangi çocuk geride, nasıl ilerletebilirim gibi konularda sıkıntı yaşadık.”

Matematik dersin anlatımında zorlanan ve konuların soyut kaldığını ifade eden öğretmenler şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö3 “Matematik dersinde zorladık. Matematik çok egzersiz ve alıştırmaya isteyen bir ders. Canlı derslerde, yüz yüze aldığım dönütü alamadım bu derste.”

Ö8 “Matematikte zorluk yaşadım. Konular uzaktan olunca çok soyut kaldı.”

Uzaktan eğitim sonrası yüz yüze eğitime devam eden öğrencilerde gerileme olup olmadığı ve öğretmenlerin nasıl bir yol izlediklerini tespit etmek amacıyla “Uzaktan eğitim süreci bitiminde yüz yüze eğitime geçildiğinde geride kalan öğrenciler için nasıl bir yol izlediniz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin cevapları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 5. Yüz Yüze Eğitime Geçildiğinde Geride Kalan Öğrenciler İçin İzlenen Yollar

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Takviye Çalışmaları Yaptım	Konu Tekrarı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö7, Ö10
	Beden Eğitimi Müzik Derslerinde Ekstra Çalışmalar Yapma	Ö4, Ö5
	Telafi Eğitimi	Ö8, Ö9
	Takviye Çalışmalar Yapmadım.	Konu Kaybım Olmadı
Müfredatı Takip Ettim		

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (9) öğrencilerin geride kaldığını, takviye çalışmalarla ve telafi eğitimiyle eksiklikleri gidermeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Sınıftaki öğrencilerin veli desteği aldığında, derslerde devamsızlık yapmadıklarında geride kalmadıkları tespit edilmiştir. Ö6, “Canlı derse girdikleri için ve velilerim de iyi ilgilendiği için çok bir kaybımız olmadı.” ifadesinde bulunmuştur.

Ö4 “Son derslerde müzik, beden eğitimi gibi derslerde sınıftan geride olan canlı derse katılamayanlarla özellikle ilk okuma yazma çalışması yaptım. Tekrar ettiğim için müfredatı yetiştirmede sıkıntı yaşadığım için böyle yollara da başvurduk.”

Ö8” Bakanlığın planlamış olduğu telafi eğitimi programı bizim için çok faydalı oldu. Telafi eğitim döneminde geride kalan öğrenciler için çalışmalar yaptık.”

Görüşme sonunda öğretmenlere bu sürecin en iyi şekilde yürütülebilmesine yönelik önerilerinin ne olduğu sorulmuştur. Öğretmenlerin cevapları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Köylerdeki Uzaktan Eğitim Sürecinin Planlanmasına Yönelik Öğretmen Önerileri

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Teknoloji	Alt Yapı Desteği	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Araç Gereç Desteği	Ö1, Ö2, Ö5, Ö6, Ö7
	Fırsat Eşitliği	Ö3
Eğitim	MEB Desteği	Ö1, Ö6
	Geleceğe Yönelik Hazırlıklar	Ö4, Ö9
	Velilere Uzaktan Eğitimler Verilmeli	Ö7
	Ders Saatlerinde Esneklik	Ö8

Öğretmenlerin önerilerinin teknolojik donanımın güçlendirilmesi ve alt yapı desteğinin sağlanması konusunda yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun yanında hizmet içi eğitimler de (Ö6) öğretmenlerin önerileri arasındadır. Kırsal kesimde öğrenim gören çocukların en büyük eksiği alt yapı yetersizlikleridir. Aileler imkânlarını zorlayıp teknolojik araç gereç temin etseler de önlerine hep alt yapı sorunu çıkmaktadır. İşin sahasında olan öğretmenlerin bu süreçteki deneyimleri dikkate alınmalı, önerileri değerlendirilmelidir. Aşağıda araştırmaya katılan öğretmenlerin önerilerinden alıntılara yer verilmiştir.

Ö5 “Köye gittiğimizde benim dahi kimsenin telefonu çekmiyordu. Alt yapı diye bir şey de zaten yok. Tablet ve araç gereç dağıtımı internet olmadığı zaman da bir anlamı olmuyor. Bütün bu sorunlar çözülmeyen köylerde uzaktan eğitimi yürütmemiz çok zor.”

Ö4 “EBA Destek noktası okulumuzda mevcuttu. Ancak veliler çocuklarını getiremedi. Çünkü taşınmalı bir okuluz. Zaten uzaktan eğitimde taşıma yoktu ve veliler kendi imkânlarıyla çocukları getirmediler. “

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada kırsalda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanan hibrit eğitim modelinde yaşadıkları zorluklar tespit edilmiş, elde edilen sonuçlar ilgili literatürdeki farklı araştırmaların sonuçları ile tartışılmıştır. Son kısımda araştırmacı tarafından alana katkı sunmak adına çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin karma eğitim modeline ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğrenci ve öğretmen açısından bu sürecin verimsiz geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Gökkaya’da (2019) ve Kılınç, Afacan ve Uzunpınar’ın (2021) yaptıkları araştırma sonuçları da bu durumu desteklemektedir. Çalışmalarında öğrenciler arasında eşitlik sağlanamadığı için bu sürecin verimli geçmediği, öğrenciler arasında fırsat eşitliği sağlandığında sürecin daha verimli geçeceği sonucuna ulaşılmıştır. Verimsiz geçmesinin en önemli nedenleri, öğrenci ve veliyle iletişim kurulamaması, teknolojik ve alt yapı yetersizlikleri, velilerin uzaktan eğitim sürecini tatil olarak algılamaları, öğrencilerin devamsızlık yapmaları olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgularda öğretmenlerin uzaktan eğitimde zorlandıkları ve verimsiz geçtiği sonucuna ulaşılmıştır. Metin, Gürbey ve Çevik’in (2021) yaptıkları çalışmada da öğretmenlerin uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimden daha fazla zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin çoğu öğrencileri derse dahil etmekte ve sınıf kontrolü sağlamada zorlanmışlardır. Aşına olmadıkları bir platformda bilgiyi öğrenciye aktarmaya çalışmaları, bu

esnada oluşan teknik ve çevresel faktörlerin engelleyici durumları öğretmenleri bedenen ve zihnen yormuştur. Bazı öğretmenler de zorluk yaşamadıklarını, ekstra olumsuz bir durumla karşılaşmadıklarını, süreci iyi yönettiklerini ifade etmişlerdir. Köyde olmanın süreci zorlaştırmadığını ifade eden öğretmenler; alt yapı ve araç gereç hizmetlerinde eksiklik olmamasına, velilerle sağlıklı iletişim kurulmasına bağlamaktadırlar. Kılınç, Afacan ve Uzunpınar (2021) yaptıkları çalışmada velileri tarafından desteklenen 1.sınıf öğrencilerinin daha başarılı olduklarını ve okuma yazma sürecinin daha hızlı ilerlediği sonucuna ulaşmışlardır.

Ebeveynler ekonomik imkânları zorlayıp teknolojik araç gereç temin etseler de internetin tüm yerleşim birimlerine ulaşmadığı görülmüştür. Yıldız ve Akar Vural (2020), pandemi sürecinde eğitim eşitsizlikleri konusunda hazırladıkları raporda internet erişimi olmayan, teknolojik araçları (bilgisayar, akıllı telefon, televizyon gibi) bulunmayan, dar gelirli aile çocuklarının uzaktan eğitimden yeterince faydalanamadıkları ve bunun da bir eşitsizlik oluşturduğu sonucunu ortaya koymuşlardır. Bu süreçte öğrenciyle yeterli duygusal paylaşımın olmaması, iletişim kurulamaması, velilerin bazılarının Türkçe bilmemeleri, velilerin uzaktan eğitimi benimseyip önem vermemeleri, öğrencilerin uzaktan eğitim sırasında dersle ilgilenmemeleri, ekranı kapatmaları, yüz yüze eğitimde uzaktan eğitimdeki gibi rahat ve kuralsız davranmaları, okuma yazmaya geçmede geç kalınma yaşanan diğer sorunlar arasında belirtilmiştir. Karma modelde uzaktan eğitim sürecine gereken önem ve düzen sağlanamaması yüz yüze eğitimdeki sorunların da büyümesine sebep olmuştur.

Alt yapı yetersizliği ve evde kardeş sayısının fazla olması sebebiyle canlı derslere katılamayan öğrenciler için öğretmenlerin her gün düzenli olarak yaptıkları çalışmaları whatsapp üzerinden gönderdikleri tespit edilmiştir. Takip eden veliler ve öğrenciler bu süreci sancısız atlattırmaya çalışmıştır. Kırsal kesimde yaşayan aileler gün boyunca köyün işi (çiftçilik ve hayvancılık) ile uğraşırken çoğu öğrenci derslere katılmadığı tespit edilmiştir. Akıllı telefonun evde tek olması ve büyük yükün ailede annede olması aksamalara yol açmıştır. Sönmez, Yıldırım ve Çetinkaya (2020) sınıf öğretmenleriyle yaptıkları bir çalışmada salgın sürecinde öğrencilere en çok annenin destek olduğunu, annelerin çoğunluğu genelde çalışmazken ve çocuklarıyla ilgilenirken babalar ise gün boyu çalıştıklarını, öğrencilerin canlı derse erişmek için babalarının eve gelmesini beklediklerini ortaya koymuşlardır.

Ailelerin takibi, ödevleri yaptırması, öğretmene geri dönüt vermeleri, çocuklarına zaman ayırmaları eksikliği kapatmalarını sağlamıştır. Bu durumu destekler nitelikte Aslanargun (2007: 121), ailelerin, öğrencilerin bilişsel ve kişisel gelişimleri için büyük önem teşkil ettiğini

belirtmiştir. Başarılı birer birey yetiştirmek adına iyi örnek olmaları gerektiğini vurgulamıştır. Bu kapsamda velilerin öğrencilere destek olmaları, öğretmenle iletişimi etkili sürdürmeleri, istekli ve ilgili olmaları öğrencilerle okul arasında olan bağı güçlü olmasına olanak sağlar.

Okulla ve öğretmenle ilk defa tanışan yaş grubunun kuralları öğrenmeden uzaktan eğitimle devam etmesi okul ve sınıf kültürüne yabancılaşmasına neden olmuştur. Bu yaş grubu çocuklar için iletişim ve göz teması önemlidir. Metin, Gürbey ve Çevik (2021) benzer şekilde uzaktan eğitimin iletişim ve motivasyon açısından olumsuz yanlarına dikkat çekmişlerdir. Öğretmen- öğrenci arasındaki iletişimde göz teması ve vücut dilinin oldukça etkili olduğunu, sadece sözle iletişim kurulmasının, etkili iletişim sağlayamayacağını belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin derse karşı isteksiz olmalarına ve katılımın az olmasına neden olmaktadır.

Karma eğitim modelinde öğrencilerin en çok ilk okuma yazma ve matematik derslerinde zorlandıkları ve sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenler ilk okuma yazma dersinin uzaktan olmasının hem onlar için hem de öğrenciler için çok zor olduğunu ifade etmişlerdir. Harf yazımında yanlışlıklar yapıldığı, velilerin okumasına destek olduğunu düşünerek kelimeleri söylemesi, geriye dönüt alınamaması ilk okuma yazma dersinde karşılaşılan başlıca sorunlar olmuştur. Akyol (2015) 'un da dediği gibi okuma yazma ve dil gelişiminde öğretmenlere ve aileye çok iş düşmektedir. Benzer bir şekilde Bayat (2014) yaptığı çalışmada yeterli destek vermeyen ailelerin çocuklarının ilk okuma yazma öğretiminde geride kaldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sorunun çözümü olarak da velilerin ilk okuma yazma eğitimi hakkında bilgilendirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Çocuklara yeterli ve doğru öğretimde yardımcı olmak amacıyla asgari düzeyde de olsa velilere eğitimler, bilgilendirmeler yapılmalıdır. Böylece çocukların ilk okuma yazma süreçleri daha bilinçli takip edilmiş olur.

Matematik dersinin çok soyut kalması yaşanan zorluklardan bir diğeridir. Küçük yaş grubu çocukların uzaktan eğitimde matematik kavramlarını anlamlandırmada sorun yaşadıkları görülmüştür. Piaget, somut işlemler döneminde olan çocukların bazı problemleri zihinsel olarak çözebilecek düzeye gelmiş olsalar bile bir problemin çözümünü somut nesnelere desteklenmesi gerektiğini vurgulamıştır (Gül,2006). Benzer şekilde görsel ve somut materyallerle matematik eğitimi desteklendiğinde öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal yönlerinin geliştiği tespit edilmiştir (Sidekli, Gökbulut ve Sayar, 2013). Öğretmenler bu süreçte derse katılamayanlar için evde elinde bulunan malzemelerle materyaller oluşturup video çekimi yapmışlar, ailelerle paylaşmışlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki deneyimleri yüksek olmasına rağmen büyük çoğunluğu pandemi sürecindeki eğitimin hiçbir seneye benzemediği, okuttukları en zor 1.sınıf deneyimi olduğu sonucuna ulaşmıştır. 1.sınıf öğretmenlerinde kaygı, kargaşa düzeyinin yüksek olduğu bu sürece hazır olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin çevrim içi programları deneme yanılma yoluyla öğrendikleri, deneyimli olanlardan destek aldıkları, hizmet içi eğitimlerin bu süreçte öğretmenlere büyük destek olduğuna ulaşılmıştır. Erbil ve Demir (2021) de çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinin daha etkili yürütülmesi için öğretmenlerin mutlaka uzaktan eğitim süreci ve teknolojik okuryazarlık konusunda hizmet içi eğitim almaları gerektiğini vurgulayarak bu durumu desteklemektedirler.

Karma modelde, uzaktan eğitim sonrası yüz yüze eğitime geçildiğinde öğrencilerde ciddi eksiklikler, okul, sınıf kültürü uyumsuzlukları tespit edilmiştir. Eksikleri telafi etmek için konuların tekrar edildiği, bazı derslerin yerine ekstra çalışmalar yapıldığı belirtilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde kaybedilen zamanı ve kazanımları telafi etmek amacıyla 2020-2021 eğitim-öğretim yılının uzatılması, tatillerin azaltılması, aileler bilinçlendirilerek evde öğrenme ortamlarının sağlanması, telafi çalışmaları yapılması planlanan önlemler arasında olmalıdır (Osman, 2020, akt. Baz, 2021).

Okulla ilk defa tanışan öğrencilerin uzun süre ev ortamında aileyle beraber olması öğretmen öğrenci ilişkisini zayıflatmış, yüz yüze eğitimin sancılı geçmesine sebep olmuştur. Metin, Gürbey ve Çevik (2021), uzaktan eğitim ile öğretmen-öğrenci ilişkisinin zayıfladığını, öğrencilerin arkadaşları ile etkileşimlerinin azaldığı tespit etmişlerdir. Bu durum özellikle öğrencilerin sosyallikten uzaklaşmasına, yalnızlık hissiyatı yaşanmasına sebep olmuştur.

Sürecin olumlu yanlarını arkadaş, oyun, okula özlem oluşturmaktadır. Kırsaldaki çocukların sosyalleşmesi açısından okullar büyük öneme sahiptir. Arkadaşları ve okul ortamından ayrı kalan çocukların okula büyük bir özlem duyduğu, yüz yüze eğitime geçilince çok mutlu oldukları tespit edilmiştir. Emin ve Elaldı (2021) ise yaptıkları çalışmada daha farklı olumlu tespitlerde bulunmuşlardır. Öğrencilerin ev ortamında derse katılıyor olmaları zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırdığını, istediği zaman bilgiye ulaşılabilirdiği ortaya koymuşlardır. Metin, Gürbey ve Çevik (2021) de uzaktan eğitimin kaynak paylaşımını kolaylaştırması ve görsel materyal kullanımının artmasıyla eğitime katkı sağladığına değinmişlerdir. Böylece öğretmen ve öğrenciler istedikleri kaynaklara kolayca ulaşabilir ve ekran paylaşımı özelliği ile ödev, materyal sunumlarını rahatça yapabilirler.

Araştırmaya katılan katılımcıların da önerileri dikkate alınarak şu öneriler yapılmıştır:

1. Kırsal kesimde öğrenim gören öğrenciler için uzaktan eğitime erişim sorunu giderilmelidir. Alt yapının güçlendirilmesi için merkezi internet ağlarının yetmediği yerde yerel ağlar güçlendirilerek teknolojik imkansızlıklara karşı ek çalışmalar yapılmalıdır.
2. Uzaktan eğitim ve program kullanımına yönelik öğretmenlere hizmet içi eğitimlerin sayıları arttırılmalı, Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler koordineli çalışarak öğretmenlere gereken desteği sağlamalıdır.
3. Velilere süreç içinde öğrencilere destek olmaları adına bilgilendirici eğitimler ve rehberlik hizmetleri sunulmalıdır. Okuma yazmada ve diğer derslerde geri kalan öğrenciler için nasıl bir yol izlemeleri konusunda koçluk yapabilecekleri programlar tasarlanmalıdır.
4. İnternet sıkıntısı nedeniyle uzaktan eğitime katılamayan öğrenciler için teknolojik araç gereçlerine kurabilecekleri, internet olmadan derslerini takip edip çalışmalarını yapabilecekleri, kitap okuyabilecekleri programlar tasarlanmalıdır.
5. Öğrenci ve velilerin de araştırmaya dâhil edildiği çalışmalar yapılabilir. Bu araştırmada süre sıkıntısının yaşanmasından dolayı örneklem sayısı az tutulmuştur; benzer bir çalışmada nicel yöntem kullanılarak örneklem sayısı arttırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, H. (2015). *Türkçe ilk okuma ve yazma öğretimi (14.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aslanargun, E. (2007). Okul-aile iş birliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(18), 119-135.
- Babayiğit, Ö. Ve Erkuş, B. (2017). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde sorunlar ve çözüm önerileri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 271-284.
- Bayat, S. (2014). Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma programının uygulanmasında karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 13(3), 759-775.
- Baz, B. (2021). COVID-19 Salgını Sürecinde Öğrencilerin Olası Öğrenme Kayıpları Üzerine Bir Değerlendirme. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(1), 25-35.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd*, 6(2), 11-53.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Geliştirilmiş 2. Baskı)*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Emin, K. Ve Elaldı, Ş. (2021). Covid-19 döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitim süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi-5, Bildiri Tam metinleri, Kongre E-kitabı*, 297-308.

- Erbil, D. G., Demir, E. & Armağan Erbil, B. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 16(3), 1473-1493.
- Gökkaya, S. (2019). *Ortaokul Eğitim Hizmetlerinde Fırsat Eşitsizliğinin Kamu ve Özel Kurumlar Açısından İncelenmesi: Kastamonu Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Gül,D. (2006). *Somut işlem döneminde olan 8-9 yaş çocukları ile soyut işlem döneminde olan 12-13 yaş çocukların görsel bellek farklılıklarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kılıç,M., Afacan,P. ve Uzunpınar.U.(2021). Pandemi döneminde uzaktan eğitim ile ilkokul 1.sınıflarda eğitim veren öğretmenlerin yaşadığı sorunlar. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi-5, Bildiri Tam metinleri,Kongre E-kitabı*, 112-124.
- Metin, M., Gürbey, S. ve Çevik, A. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 66-89
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020a). *Bakan Selçuk, koronavirus'e karşı eğitim alanında alınan tedbirleri açıkladı*. 12.03.2020, <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsiegitimalaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr,web>.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020b). *Bakan Selçuk, 21 Eylül'de başlayacak olan yüz yüze eğitim, canlı yayında anlattı*.17.09.2020, <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-21-eylulde-baslayacak-yuz-yuze-egitimi-canli-yayinda-anlatti/haber/21650/tr>
- Sidekli,S., Gökbulut,Y. ve Sayar,N.(2013). Dört işlem becerisi nasıl geliştirilir. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 1(1), 31-41.
- Sönmez, M., Yıldırım, K., ve Çetinkaya, F. Ç. (2020). Yeni tip koronavirus (sars-cov2) salgınına bağlı uzaktan eğitim sürecinin sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 15 (6), 855-875.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Geliştirilmiş 11 Baskı)*, Ankara: Seçkin yayıncılık.
- Yıldız, A. ve Akar-Vural, R. (2020). Covid-19 pandemisi ve derinleşen eğitim eşitsizlikleri. *Türk Tabipler Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu*, 556-565.
- Yılmaz,İ., Yılmaz,E. ve Savaş,B.(2021) İlkokul 1.sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 5(9), 38-50.